

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
FUNDACJI NADZOROWANYCH
PRZEZ MINISTRA
ŚRODOWISKA/MINISTRA KLIMATU
ZA 2019 ROK

NA PODSTAWIE NADESŁANYCH SPRAWOZDAŃ MERYTORYCZNYCH
Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI ZA 2019 ROK

Opracowanie:

Agnieszka Maliszewska

Mariusz Nesteruk

Agnieszka Negadowska
Dyrektor
Departament Edukacji i Komunikacji
/ – podpisany cyfrowo /

Warszawa, dnia \$DATA r.

1.	WSTĘP	2
2.	INFORMACJE OGÓLNE	2
3.	ZAKRES NADZORU NAD FUNDACJAMI MINISTRA	2
3.1.	WYNIKAJĄCY Z ART. 12 UST. 1 USTAWY O FUNDACJACH	2
3.2.	WYNIKAJĄCY Z ART. 13 USTAWY O FUNDACJACH	3
3.3.	WYNIKAJĄCY Z ART. 14 UST. 1 USTAWY O FUNDACJACH	3
3.4.	WYNIKAJĄCY Z ART. 14 UST. 2 USTAWY O FUNDACJACH	3
3.5.	WYNIKAJĄCY Z ART. 14A USTAWY O FUNDACJACH	3
3.6.	WYNIKAJĄCY Z ART. 15 UST. 2 USTAWY O FUNDACJACH	3
4.	DZIAŁANIA NADZORCZE MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA W 2019 R.	4
5.	DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO USPRAWNIENIA NADZORU NAD FUNDACJAMI	5
6.	ANALIZA DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI	5
6.1.	ANALIZA SPRAWOZDAWCZOŚCI	5
6.2.	ANALIZA GŁÓWNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ MERYTORYCZNYCH REALIZOWANYCH PRZEZ FUNDACJE W 2019 ROKU	8
6.3.	ANALIZA DANYCH FINANSOWYCH Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI ZA 2019 ROK	10
7.	INFORMACJA O ZADANIACH ZLECONYCH PRZEZ MINISTERSTWO KLIMATU I ŚRODOWISKA FUNDACJOM W 2018 ROKU	15
8.	WNIOSKI KOŃCOWE	15

ZAŁĄCZNIKI:

1. WYKAZ FUNDACJI NADZOROWANYCH PRZEZ MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA (NA TĘ DATĘ PRZEZ MINISTRA KLIMATU) WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2019 R.

1. WSTĘP

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie danych przekazanych przez podległe ministerstwu fundacje i stanowi kolejne opracowanie roczne na temat nadzoru Ministra Klimatu i Środowiska nad działalnością tych organizacji pozarządowych. Na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. *o fundacjach* (Dz. U. z 2020 r. poz. 2167 j.t., zwaną dalej „*uof*”), minister sprawuje pośredni nadzór nad fundacjami (nadzór bezpośredni sprawowany jest przez sąd). Zgodnie z ustawą z dnia 4 września 1997 r. *o działach administracji rządowej* (Dz. U. z 2020 poz. 1220 j.t) Minister Klimatu i Środowiska kieruje działami administracji rządowej: klimat, środowisko oraz energia. Fundacje, których cele statutowe związane są ww. działami, wchodzą pod nadzór Ministra Klimatu i Środowiska.

Powyższe zadanie wynikające z właściwości ministra zgodnie z „*Regulaminem organizacyjnym Ministerstwa Klimatu i Środowiska*” sprawuje Departament Edukacji i Komunikacji Ministerstwa Klimatu i Środowiska (dalej „*DEK*”).

Na dzień 19 kwietnia 2020 r. sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności złożyły 502 fundacje na 597 zobowiązanych, co stanowi 84%. Niniejsze sprawozdanie nie zawiera sprawozdań merytorycznych złożonych po dniu 2 kwietnia 2021 r. Załącznikiem do niniejszego dokumentu jest wykaz fundacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska w 2019 r.

2. INFORMACJE OGÓLNE

Mianem fundacji określa się organizację pozarządową o określonej formie prawnej. Powoływana jest ona, aby realizować użyteczne cele społeczne, której istotnym substratem jest kapitał przeznaczony na realizację statutu zawierającego określone cele i reguły dysponowania kapitałem.

Organy fundacji (zarządy) zobowiązane są do aktualizacji postanowień w statutach i odpowiednio wpisów w Krajowym Rejestrze Sądowym w zakresie informacji o właściwym ministrze oraz zgłaszania zmiany innych danych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. *o Krajowym Rejestrze Sądowym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 112 j.t.).

Fundacje mają obowiązek składania corocznie właściwemu ministrowi sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności (art. 12 ust. 2 *uof*). Zakres sprawozdania został określony w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. *w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji* (Dz. U. z 2020 poz. 36 j.t.).

3. ZAKRES NADZORU NAD FUNDACJAMI MINISTRA

Uof nadaje Ministrowi Klimatu i Środowiska następujące uprawnienia pozwalające na kontrolę podległych mu fundacji tj.:

3.1 WYSTĄPIENIE DO SĄDU Z WNIOSEM O ORZECZENIE ZGODNOŚCI DZIAŁANIA FUNDACJI Z PRZEPISAMI PRAWA I STATUTEM ORAZ CELEM W JAKIM ZOSTAŁA USTANOWIONA FUNDACJA (ART. 12 UST. 1 UOF).

Podstawą ww. wniosku jest posiadanie przez Ministra informacji o uchylaniu się przez fundację od obowiązków, nałożonych przepisami prawa. Sytuacja ma miejsce m.in. gdy fundacja nie wywiązuje się z obowiązku składania corocznego sprawozdania z działalności, co uniemożliwia prowadzenia nadzoru; nie udziela odpowiedzi na pisma organu nadzoru; prowadzi działania niezgodne z prawem, statutem oraz z celem fundacji; nie podejmuje żadnej działalności od chwili zarejestrowania i uzyskania osobowości prawnej.

3.2 WYSTĄPIENIE DO SĄDU O UCHYLENIE UCHWAŁY ZARZĄDU FUNDACJI, POZOSTAJĄCEJ W RAŻĄCEJ SPRZECZNOŚCI Z CELEM LUB POSTANOWIENIAMI STATUTU LUB PRZEPISAMI PRAWA; WSTRZYMANIE WYKONYWANIA UCHWAŁY DO CZASU ROZSTRZYGNIĘCIA SPRAWY (ART. 13 UOF).

Z uwagi, iż odpisy uchwał przekazywane są wraz ze sprawozdaniem merytorycznym za rok ubiegły, Minister ma ograniczoną możliwość do stosowania powyższego działania w ramach nadzoru.

3.3 WYZNACZENIE ODPOWIEDNIEGO TERMINU DO USUNIĘCIA UCHYBIEŃ W DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU; ŻĄDANIE DOKONANIA W WYZNACZONYM TERMINIE ZMIANY ZARZĄDU FUNDACJI (ART. 14 UST. 1 UOF).

Powyższe uprawnienie ma zastosowanie w momencie gdy działania zarządu fundacji w istotny sposób naruszają przepisy prawa lub postanowienia jej statutu, albo działania zarządu są niezgodne z celem w jakim została powołana fundacja.

3.4 WYSTĄPIENIE DO SĄDU O ZAWIESZENIE ZARZĄDU I WYZNACZENIE ZARZĄDCY PRZYMUSOWEGO (ART. 14 UST. 2 UOF).

Ww. wniosek minister kieruje do sądu w przypadku bezskutecznego upływu terminu o którym mowa w pkt. 3.3 np. w przypadku nie przekazania pomimo wezwania przez ministra do złożenia przez fundację sprawozdania z działalności fundacji za dany rok kalendarzowy, albo dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem organizacji.

3.5 KONTROLA NAD DZIAŁALNOŚCIĄ FUNDACJI BĘDĄCEJ INSTYTUCJĄ OBOWIĄZANĄ W ROZUMIENIU PRZEPISÓW
O PRZECIWDZIAŁANIU PRANIU PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIU TERRORYZMU W ZAKRESIE ZGODNOŚCI JEJ DZIAŁANIA
Z PRZEPISAMI TEJ USTAWY (ART. 14 UST. 2 UOF).

W dniu 13 lipca 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 marca 2018 r. *o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1132 t.j.). Ustawa nakłada na ministrów obowiązek kontrolowania nadzorowanych przez nich fundacji (art. 130 ust. 2 pkt 3 ustawy), na podstawie opracowanego rocznego planu kontroli (art. 131 ust. 1 ustawy). Przy opracowaniu planu kontroli bierze się pod uwagę ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu określone w szczególności w krajowej ocenie ryzyka oraz w sprawozdaniu Komisji Europejskiej.

Stosownie do treści art. 2 ust. 1 pkt 21 ustawy, instytucją obowiązaną jest fundacja ustanowiona na podstawie uof w zakresie, w jakim przyjmuje lub dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane.

3.6 Wystąpienie z wnioskiem do sądu o likwidację fundacji (ART. 15 UST. 2 UOF).

W momencie gdy cele fundacji zostały osiągnięte lub gdy środki finansowe i majątek na realizację celów zostały wyczerpane, fundacja zgodnie z zapisami statutu powinna zostać zlikwidowana. W przypadku gdy statut fundacji nie przewiduje jej likwidacji albo postanowienia statutu nie są przestrzegane, minister ma prawo wystąpić do sądu z wnioskiem o likwidację takiej fundacji.

4. DZIAŁANIA NADZORCZE MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA W 2019 ROKU

Minister Klimatu i Środowiska z mocy uof w roku 2019 nadzorował **845** fundacji (wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r.), których cele statutowe były zgodne z zakresem działalności ministra. Biorąc pod uwagę fundacje, które zostały zlikwidowane w 2019 r. oraz te dla których został ustalony zarządca przymusowy, całkowita liczba fundacji zobowiązanych do złożenia sprawozdania za 2019 r. wyniosła 597. Aktualny wykaz fundacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska jest dostępny na stronie ministerstwa (<https://www.gov.pl/web/klimat/nadzor-ministra-klimatu-nad-fundacjami>) oraz na portalu Otwarte Dane (<https://dane.gov.pl/dataset/683,rejestr-fundacji-nadzorowanych-przez-ministra-srodowiska>).

Działania nadzorcze jakie podejmował DEK względem fundacji polegają na analizie statutów nowych fundacji oraz zmian w statutach fundacji już istniejących. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości występowało z wnioskiem do Sądu o orzeczenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz celem w jakim została ustanowiona fundacja. Jednocześnie DEK po analizie statutu i celów statutowych realizowanych przez fundację występował do sądu o zmianę organu nadzorczego w przypadku, gdy działania i cele fundacji nie były zbieżne z celami realizowanymi przez Ministra Klimatu i Środowiska

Ponadto działania nadzorcze jakie może podejmować DEK względem nadzorowanych fundacji to analizowanie sprawozdań merytorycznych z działalności fundacji pod względem zgodności i kompletności zawartych danych z rozporządzeniem oraz podejmowanie działań zmierzających do wyjaśnienia błędów lub braków formalnych w sprawozdaniach. W przypadkach uporczywego nie wywiązywania się przez fundację z obowiązku sprawozdawczości, podejmowane były czynności zmierzające do zawieszenia zarządu i wyznaczenia zarządcy przymusowego.

Poniżej znajduje się zestawienie tabelaryczne przedstawiające w liczbach działania DEK wynikające z uprawnień ministra w ramach nadzoru sprawowanego nad fundacjami w 2019 roku.

TABELA 1. DZIAŁANIA NADZORCZE PODJĘTE PRZEZ MINISTRA DOTYCZĄCE 2019 ROKU

Typ działań	Liczba
analiza sprawozdań, przekazanych przez fundacje	502
zapytania skierowane do Urzędu m. st. Warszawa o dane adresowe członków zarządu, rady i fundatorów fundacji	390
wezwania skierowane do fundacji, w celu przekazania/uzupełnienia sprawozdania	456
wnioski do sądu o zawieszenie zarządu i wyznaczenie zarządcy przymusowego	65
wnioski do sądu o zmianę organu nadzoru	34

5. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO USPRAWNIENIA NADZORU NAD FUNDACJAMI

W związku z tym, iż obecnie dostępne narzędzia nadzoru wynikające z *uof*, nie wprowadziły należytych form sprawnego i efektywnego nadzoru nad fundacjami, Minister Klimatu i Środowiska od 2004 r. prowadzi starania by Minister Sprawiedliwości dokonał nowelizacji *uof* poprzez wprowadzenie instrumentów uskuteczniających sprawowanie nadzoru nad fundacjami.

W 2021 r., za pośrednictwem ministra właściwego ds. cyfryzacji, zgłoszono propozycję wykreślenia obowiązku pisemności sprawozdania z działalności fundacji, co umożliwiło by zarządom przekazywanie sprawozdań mailem, a nie za pośrednictwem operatora pocztowego albo platformy epuap.

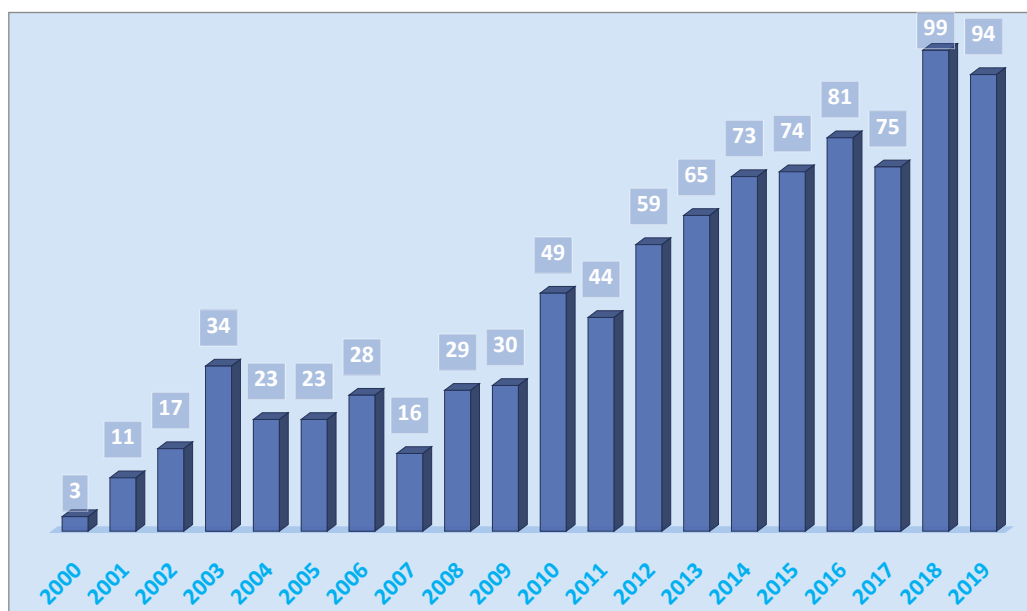
6. ANALIZA DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI

6.1 ANALIZA SPRAWOZDAWCZOŚCI

Pierwsze istniejące do dziś fundacje ustanowione w dziedzinie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały zarejestrowane w rejestrze fundacji w roku 1989.

W Krajowym Rejestrze Sądowym w latach 2001-2018 zarejestrowano 919¹ nowych fundacji, które podczas rejestracji, zakres działań określiły jako zbieżne z misją realizowaną przez Ministra Klimatu i Środowiska. Ponadto, w 2019 roku, w wyniku działań podjętych przez Departament Edukacji i Komunikacji spod nadzoru Ministra Klimatu i Środowiska pod nadzór innych ministrów przeszło 28 fundacji.

WYKRES 1. LICZBA ZAREJESTROWANYCH FUNDACJI NA PRZESTRZENI LAT.

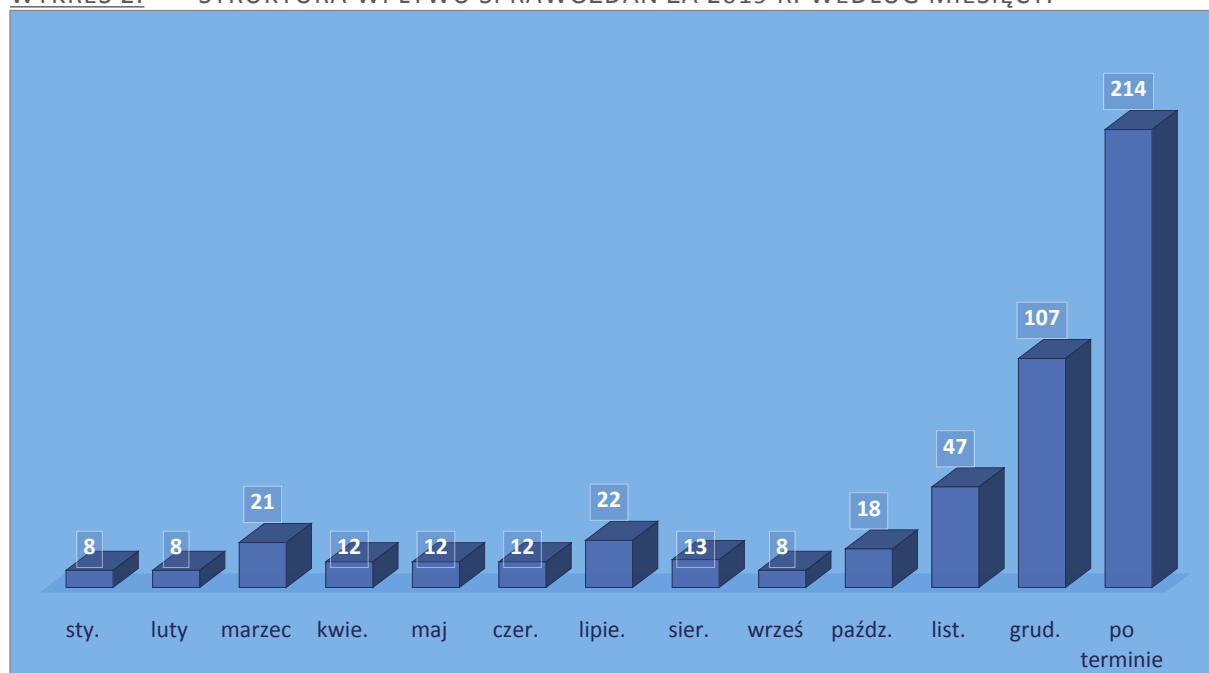

¹ Liczba fundacji zarejestrowanych w KRS do dnia 04.01.2019 r. (nie uwzględnia fundacji, które zostały zlikwidowane lub zmieniły organ nadzoru).

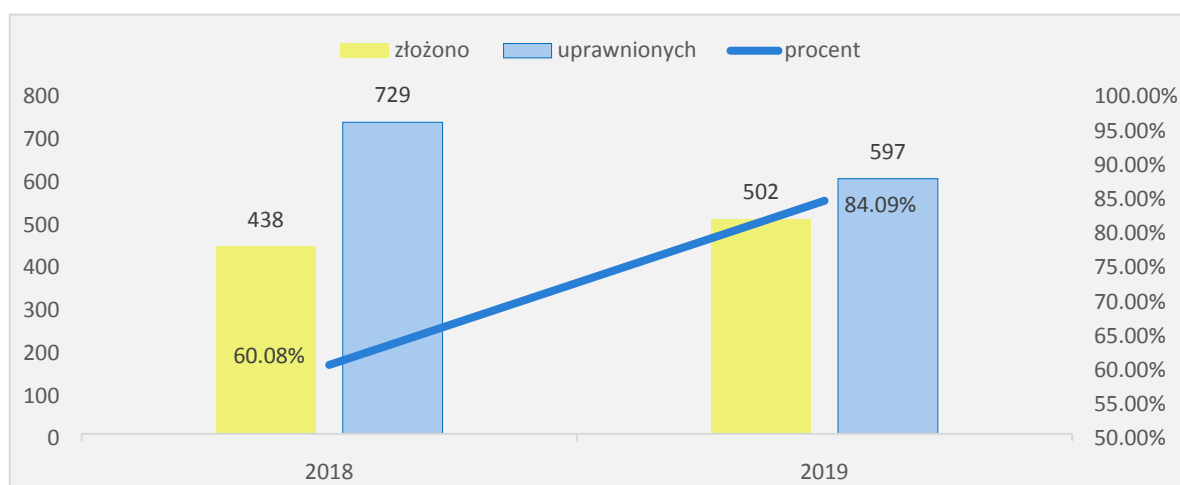
Nieustanny wzrost fundacji, których cele statutowe są związane z działalnością Ministra Klimatu i Środowiska, najprawdopodobniej przedkłada się na tzw. świadomość ekologiczną społeczeństwa, czyli stopień zainteresowania tematyką ochrony środowiska, klimatu, właściwej gospodarki odpadami czy odnawialnych źródeł energii, a także na poziom wiedzy na temat różnych metod pozytywnego wpływu na stan środowiska.

Biorąc pod uwagę fundacje zarejestrowane w KRS, na dzień 4 stycznia 2019 roku funkcjonowało **919** fundacji, z czego do złożenia sprawozdania za 2019 rok zobowiązanych było **597** fundacji. Sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji za 2019 rok przekazały **502** fundacje (**84%**), **co stanowi 24% wzrost skuteczności nadzoru w porównaniu do roku ubiegłego.**

WYKRES 2. STRUKTURA WPŁYWU SPRAWOZDAŃ ZA 2019 R. WEDŁUG MIESIĘCY.

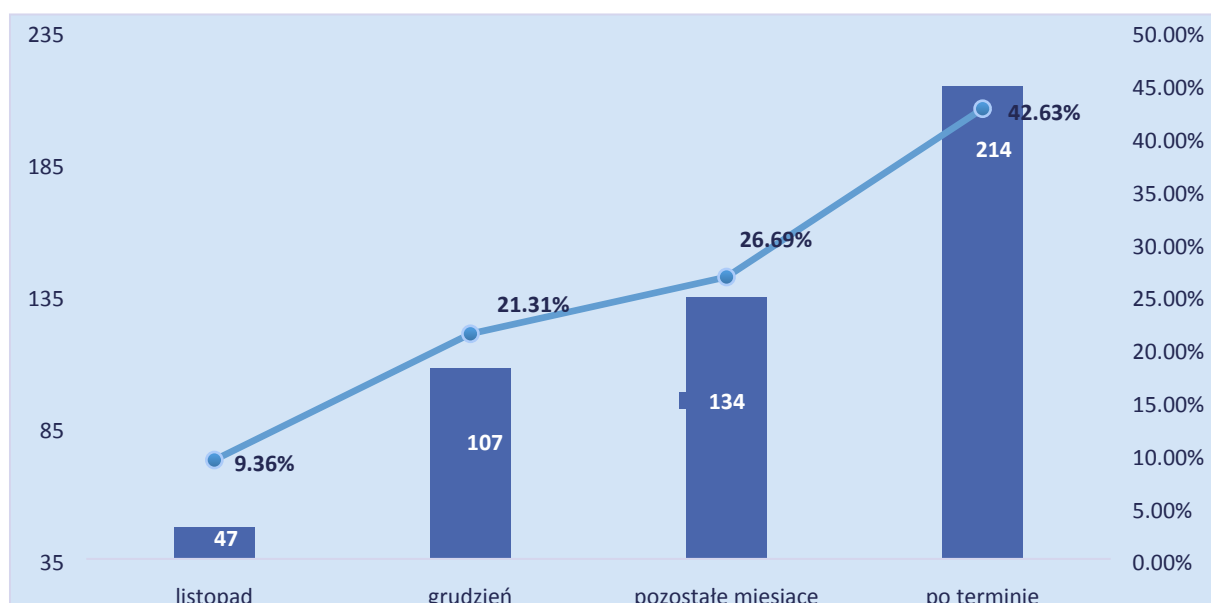
WYKRES 3. LICZBA ZŁOŻONYCH SPRAWOZDAŃ W LATACH 2018-2019.

W 2019 roku sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji najczęściej składano w okresie listopad - grudzień, czyli ostateczny termin składania sprawozdań z działalności fundacji. Dzięki zgromadzonym przez DEK w bazie fundacji adresom e-mail (ponad 50% fundacji udostępnia swój adres e-mail) możliwe jest szybkie przypomnienie o zbliżającym się upływie terminu na przekazanie sprawozdania, dzięki czemu skuteczność działań nadzorczych jest co raz większa.

Spory odsetek fundacji, tj. **214** złożyło sprawozdania dopiero po otrzymaniu wezwania pod rygorem, złożenia przez Ministra Klimatu i Środowiska wniosku do sądu o zawieszenie zarządu i wyznaczenie zarządcy przymusowego.

WYKRES 4. MIESIĄCE SKŁADANIA SPRAWOZDAŃ ZA 2019 ROK.

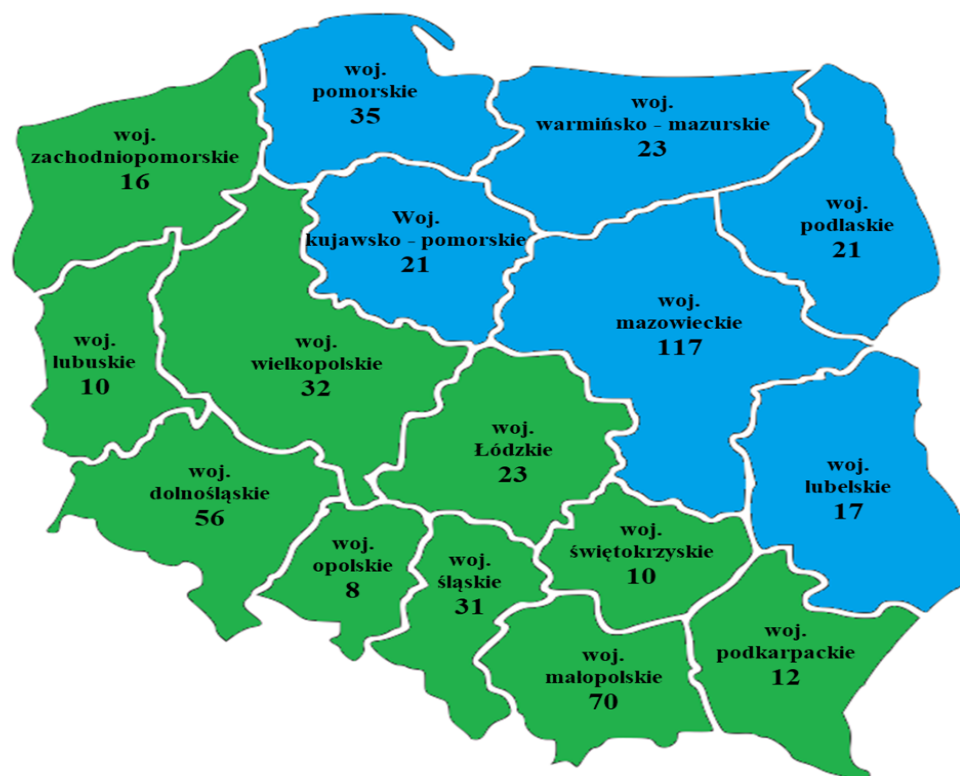
W 2020 r. z uwagi na przekształcenie Ministerstwa Klimatu w Ministerstwo Klimatu i Środowiska oraz włączeniu działów środowisko i energia, większość fundacji przekazała sprawozdanie dopiero w momencie otrzymania przypomnienia/bądź wezwania do złożenia sprawozdania.

Najczęstszym wskazywanym przez zarządy fundacji usprawiedliwieniem dotyczącym niedotrzymania terminu dostarczenia sprawozdania merytorycznego do organu nadzorującego są kłopoty organizacyjne (brak pracowników), zdrowotne, finansowe lub trudności w zebraniu niezbędnych danych, a także sytuacja w Polsce związana z epidemią wirusa SARS-CoV-2.

Na podstawie poniższej mapy można zauważyć zależność pomiędzy ilością prowadzonych fundacji w danym województwie a liczbą ludności². Może to wynikać w dużej mierze z możliwości dotarcia fundacji z jej celami statutowymi do większej liczby odbiorców. Jak również zlokalizowanie fundacji w obrębie dużych metropolii ma wpływ na możliwość pozyskania funduszy od ewentualnych sponsorów i darczyńców.

² wg danych o zaludnieniu w danym województwie podanych przez GUS stan na 31 grudnia 2019 r. (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2020-roku,7,17.html>)

MAPA 1. LICZBA FUNDACJI WG WOJEWÓDZTW*.

6.2. ANALIZA GŁÓWNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ MERYTORYCZNYCH REALIZOWANYCH PRZEZ FUNDACJE W 2019 ROKU.

Przedsięwzięcia realizowane przez fundacje działające w zakresie ochrony środowiska, klimatu i energii w 2019 r. tak jak w latach ubiegłych można podzielić na sześć najczęściej występujących aktywności tj.:

- propagowanie ochrony środowiska,
- bezpośrednia działalność na rzecz ochrony środowiska,
- pomoc i wspieranie finansowe inicjatyw ekologicznych,
- działalność badawcza,
- inna działalność a także
- brak działalności w roku sprawozdawczym.

Jednocześnie duża część fundacji prowadzi działalność na wielu płaszczyznach aktywności, wobec czego niejednokrotnie działania fundacji mieszczą się w dwóch a nawet i trzech wykazanych punktach, w takim przypadku do niniejszej analizy przyjęto aktywność najczęściej występującą w roku sprawozdawczym.

* uwzględniono tylko fundacje, które przekazały sprawozdanie z działalności za rok 2019

Ze złożonych sprawozdań merytorycznych z działalności fundacji wynika, że większość organizacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska zajmuje się szeroko rozumianym propagowaniem idei ochrony środowiska, klimatu, energii. Działalność ta polega na wspieraniu inicjatyw ekologicznych, promowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, prowadzeniu działalności informacyjnej, wydawniczej, szkoleniowej i popularyzatorskiej w zakresie ochrony i zrównoważonego rozwoju środowiska, klimatu i energii.

Niestety równie często jak propagowanie idei, fundacje wskazują, że nie podjęły działań zmierzających do prowadzenia działalności statutowej. Na najczęstsze przyczyny braku działań statutowych fundacje wskazywały brak możliwości uzyskania funduszy w roku sprawozdawczym lub pozyskiwanie funduszy na cele realizowane w przyszłych latach, a także kwestie administracyjne związane z wyznaczeniem strategii na lata następne. Należy także zaznaczyć, że fundacje, które nie wskazały w przesłanym sprawozdaniu informacji o podjętych działaniach w okresie sprawozdawczym (pomimo podjętych działań zmierzających do uzyskania tych informacji), jak również te, które nie odnotowały żadnych przychodów ani nie wygenerowały kosztów, również zostały zakwalifikowane jako nie wykonujące działalności w danym roku.

Kolejną równie częstą aktywnością wśród fundacji jest prowadzenie innej działalności – związanej pośrednio z ochroną środowiska, klimatem lub energią. Są to działania w większości o charakterze edukacyjnym (stypendia dla studentów), społecznym (aktywizowanie społeczności, przeciwdziałanie bezrobociu) lub charytatywnym (np. pomoc niepełnosprawnym), czy też opieka nad chorymi i bezdomnymi zwierzętami. Na uwagę zasługuje fakt, iż w niektórych przypadkach Minister Klimatu i Środowiska nie jest ministrem właściwym ze względu na wykazany cel działania, jednakże należy domniemywać, że w kolejnym okresie sprawozdawczym fundacje będą wykonywały działania będące w ich statucie zgodne z zakresem i celami ministra nadzorującego.

Następną, mniej liczną grupą są fundacje, które podejmują bezpośrednie działania na rzecz ochrony środowiska, klimatu. Głównym celem tych fundacji jest ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, sprzątanie terenów zielonych czy też informowanie o zdarzeniach mających negatywny wpływ na środowisko np. takie jak dzikie wysypiska śmieci.

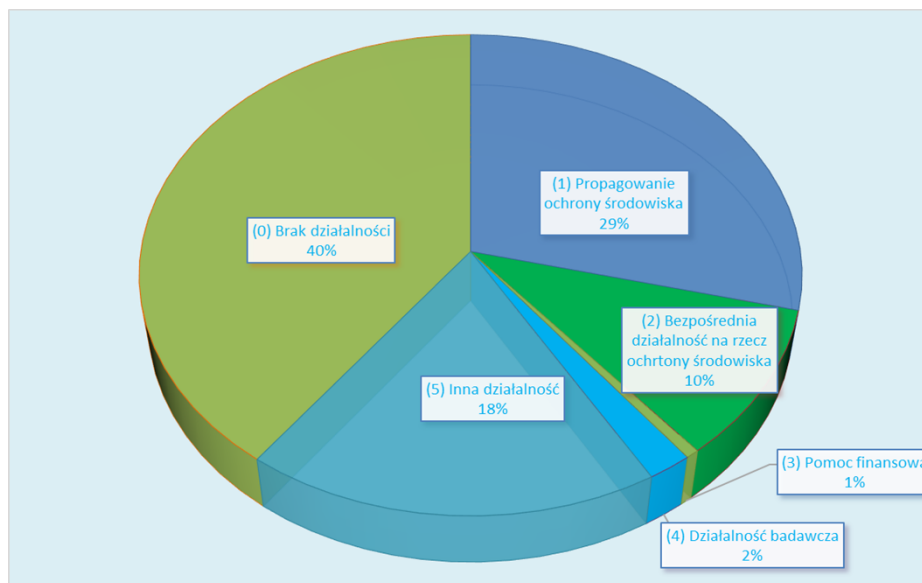
Należy też wyróżnić fundacje, które głównie zajmują się działalnością badawczą i naukową czyli opracowywaniem opinii, analiz, ekspertyz i prognoz. Wyniki ich badań często wykorzystywane są przy realizacji programów czy projektów dotyczących zagadnień ekologicznych i mających na celu optymalizację gospodarowania zasobami środowiska. Od kilku lat liczba fundacji prowadzących badania utrzymuje się na stałym ok 2% poziomie wszystkich fundacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Ostatnią grupą są fundacje realizujące cele statutowe poprzez finansowanie przedsięwzięć. Zaliczają się do nich zarówno niewielkie fundacje zbierające fundusze na określony cel np. budowę oczyszczalni ścieków, jak i fundacje finansujące potężne projekty ekologiczne. Na podstawie przekazanych sprawozdań, powyższe działania w roku 2019 realizowało poniżej 1% fundacji.

Poniższy wykres przedstawia rozłożenia procentowe działań fundacji na najczęściej realizowane cele statutowe w 2019 roku.

Należy też zauważyć, że podział procentowy aktywności fundacji od kilku lat rozkłada się na tym samym poziomie.

WYKRES 5. GŁÓWNE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ FUNDACJE W 2019 R.

6.3. ANALIZA DANYCH FINANSOWYCH Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI ZA 2019 ROK

TABELA 2. ŁĄCZNE PRZYCHODY I WYDATKI, STRUKTURA FUNDACJI W LATACH 2018-2019.

Przychody i wydatki	2018				2019			
	Liczba (przychody)	Przychód (w tys zł)	Liczba (wydatki)	Wydatki (w tys zł)	Liczba (przychody)	Przychód (w tys zł)	Liczba (wydatki)	Wydatki (w tys zł)
do 100 tys. zł	329 75,1%	4 106 2,6%	337 76,9%	3 988 2,5%	390 77,7%	4 669 2,6%	401 79,9%	4 822 2,9%
od 100 tys. do 1 mln zł	83 18,9%	29 412 18,5%	75 17,1%	27 051 17,2%	79 15,7%	27 995 15,5%	73 14,5%	27 503 16,3%
od 1 mln do 10 mln zł	22 5,0%	57 793 36,4%	22 5,0%	56 846 36,1%	28 5,6%	64 326 35,7%	24 4,8%	61 826 36,7%
ponad 10 mln zł	4 0,9%	67 482 42,5%	4 0,9%	69 577 44,2%	5 1,0%	83 123 46,2%	4 0,8%	74 232 44,1%
RAZEM	438	158 793	438	157 462	502	180 113	502	168 383

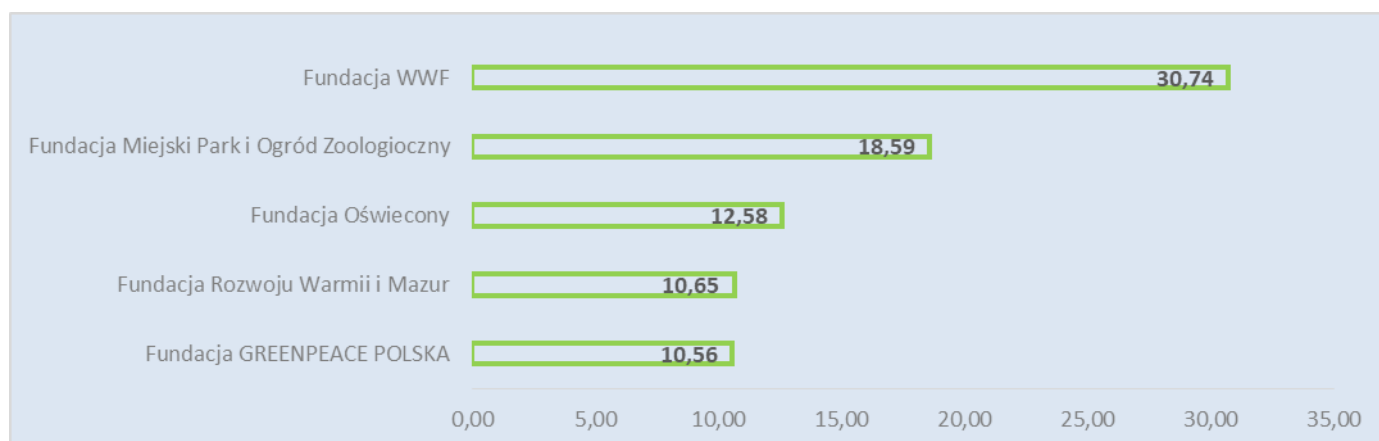
Na podstawie uzyskanych danych ze sprawozdań merytorycznych z działalności fundacji za 2019 r. można stwierdzić, że zdecydowana większość fundacji (**77,7%**) rozporządza niewielkimi środkami finansowymi tj. do **0,1 mln zł**.

Tylko 5 fundacji osiągnęło przychody powyżej 10 mln zł, co stanowiło **46,2%** sumy przychodów. Również tylko 4 fundacje wydatkowały środki powyżej 10 mln zł, co stanowiło 44,1% ogólnej sumy wszystkich wydatków fundacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Najbardziej prężną, a tym samym niezmiennym liderem pod względem pozyskiwanych funduszy jest *Fundacja WWF Polska – Światowy Fundusz na Rzecz Przyrody z siedzibą w Warszawie*, której przychody w 2019 roku wyniosły **30,74 mln zł**. Drugą fundacją pod względem wielkości pozyskanych funduszy jest *Fundacja – Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie*, której poziom przychodów w 2019 roku

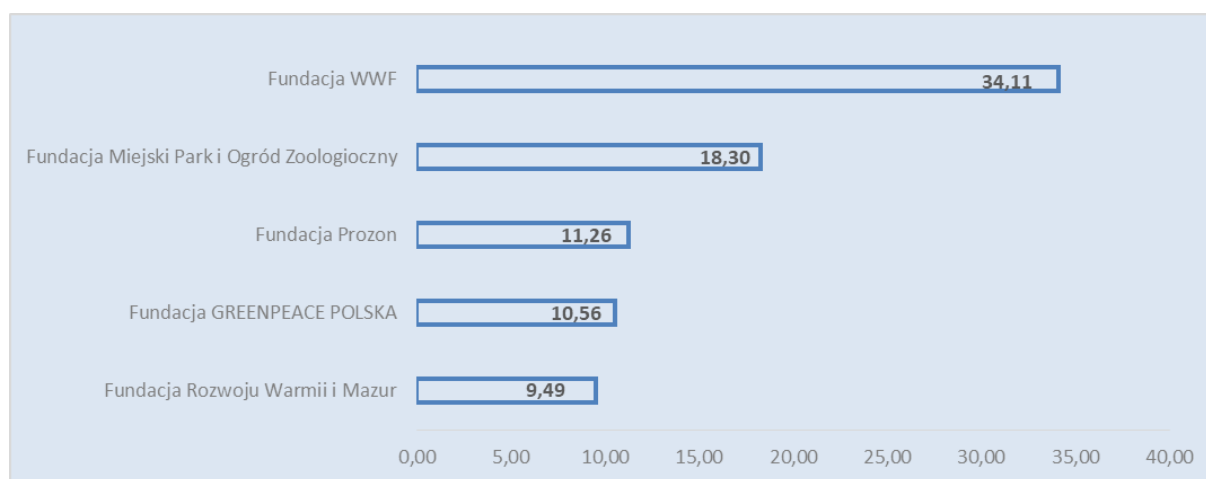
wyniósł **18,59 mln zł**, natomiast na trzecim miejscu *Fundacja Oświecony* z przychodami **12,58 mln zł**. Pozostałe fundacje z przychodami powyżej 10 mln zł to *Fundacja Rozwoju Warmii i Mazur* oraz *Fundacja GREENPEACE Polska* z wynikiem na poziomie **11 mln zł**.

WYKRES 6. FUNDACJE O NAJWIĘKSZYCH UZYSKANYCH PRZYCHODACH (W MLN ZŁ) W 2019 R.

Z kolei **wydatki** powyżej **10 mln zł** w 2019 r. wykazały 4 fundacje. Najwięcej, bo aż **34,11 mln zł** wydatkowanych funduszy odnotowała *Fundacja WWF Polska – Światowy Fundusz na Rzecz Przyrody z siedzibą w Warszawie*, następnie *Fundacja – Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie*, której wydatki ukształtowały się poziomem **18,30 mln zł**. Trzecia co do wielkości wydatków jest *Fundacja Prozon* z kwotą **11,26 mln**, a ostatnia to *Fundacja GREENPEACE Polska* **10,56 mln**.

WYKRES 7. FUNDACJE O NAJWIĘKSZYCH WYDATKOWANYCH KWOTACH (w mln zł) W 2019 R.

77,7 % fundacji nie posiada lub dysponuje majątkiem poniżej 0,1 mln zł co stanowi **2,6%** wszystkich przychodów fundacji, a ich udział w wydatkach to jedynie **2,9%**. Są to z reguły niewielkie fundacje prowadzące działalność opartą przede wszystkim na pracy społecznej jej członków.

W przedziale 0,1 mln zł – 1 mln zł przychody fundacji stanowią **15,5%** (do tej grupy zalicza się 15,7% wszystkich fundacji), natomiast wydatki wyniosły **16,3%** (15,5% fundacji) wszystkich wydatków.

Fundacje o przychodach od 1 mln do 10 mln zł stanowią zaledwie 5,6 % wszystkich fundacji, ale ich przychody są na poziomie **35,7%** względem ogólnych przychodów. Wydatki tej części fundacji (4,8%) kształtują się na poziomie zbliżonym do przychodów tj. **36,7%**. Ta grupa fundacji posiada w większości dobrze zorganizowaną strukturę organizacyjną, która angażuje się w znaczące projekty związane z ochroną środowiska.

TABELA 3. ŹRÓDŁO ORAZ STRUKTURA PRZYCHODÓW W LATACH 2018 - 2019.

Źródła przychodów	2018		2019	
	(w tys. zł)	%	(w tys. zł)	%
Statutowe	122 026	76,8%	138 766	77,0%
Gospodarcze	22 565	14,2%	24 308	13,5%
Inne	14 202	8,9%	17 039	9,5%
RAZEM	158 793	100%	180 113	100%

WYKRES 8. PORÓWNANIE STRUKTURY PRZYCHODÓW FUNDACJI W LATACH 2018 – 2019

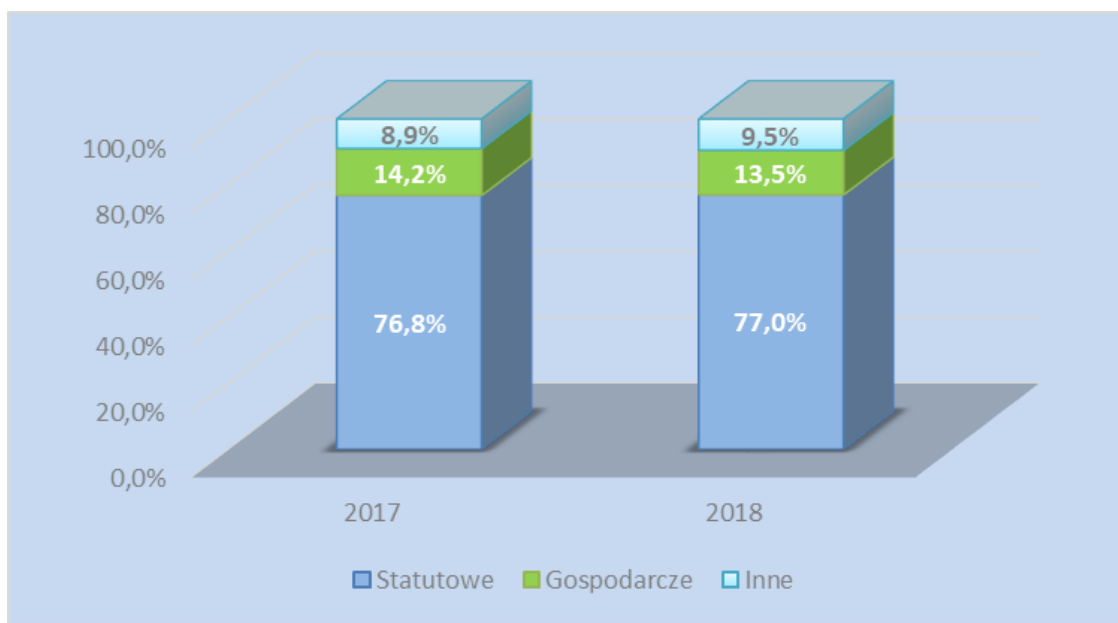
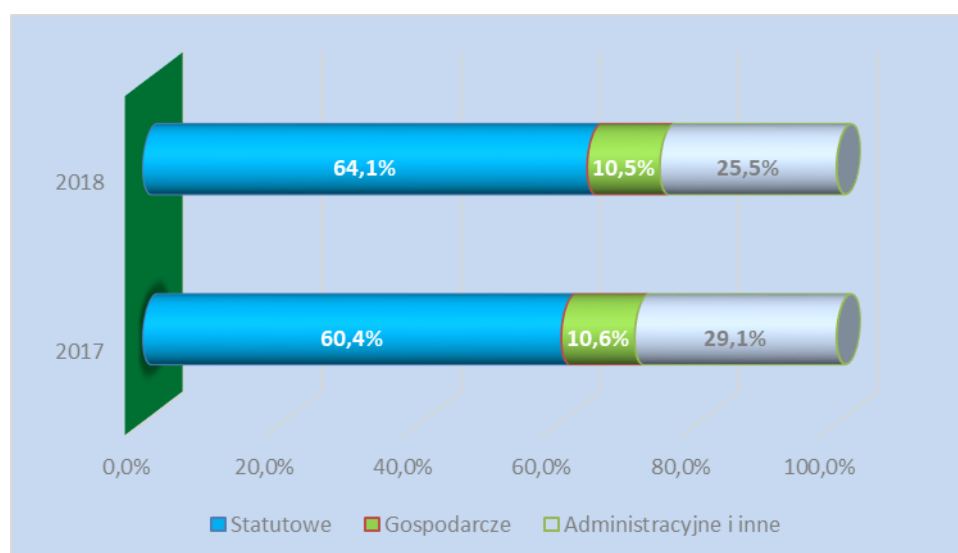

TABELA 4. CELE WYDATKÓW FUNDACJI ORAZ ICH STRUKTURA W LATACH 2018 - 2019.

Cele wydatków	2018		2019	
	(w tys. zł)	%	(w tys. zł)	%
Statutowe	95 030	60,4%	108 091	64,1%
Gospodarcze	16 644	10,6%	17 656	10,5%
Administracyjne i inne	45 788	29,1%	42 936	25,5%
RAZEM	157 462	100%	168 683	100%

WYKRES 9. PORÓWNANIE STRUKTURY WYDATKÓW FUNDACJI W LATACH 2018 - 2019.

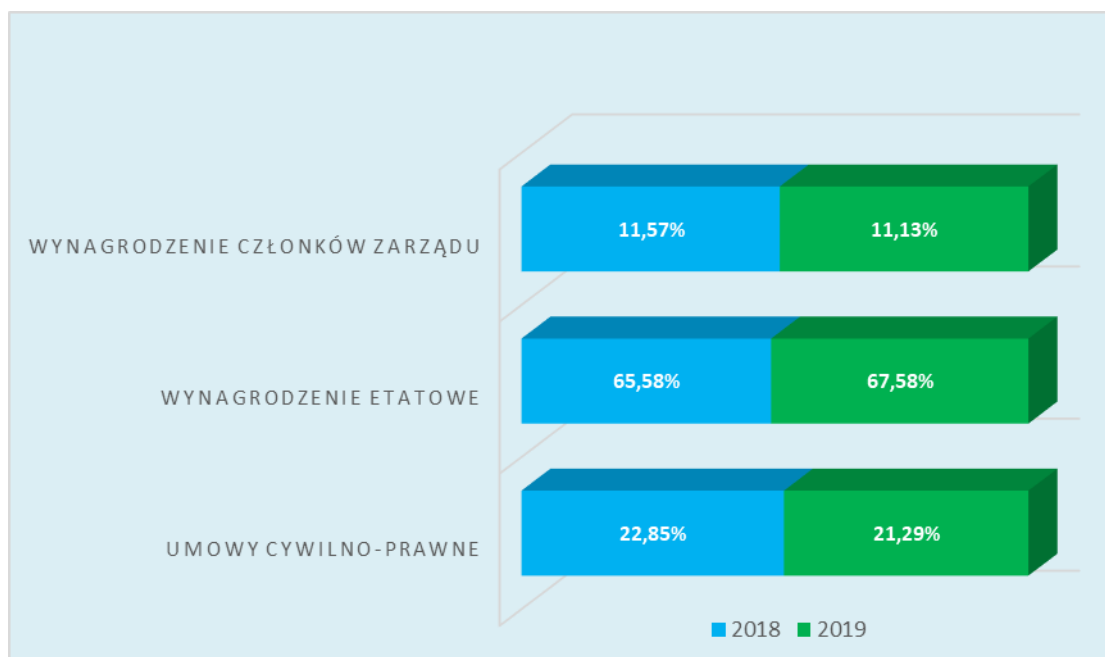
Zarówno jak w latach ubiegłych tak i w roku 2018 największy udział w przychodach fundacji miały wpływy na działalność statutową (składki, darowizny, dotacje, odpłatna działalność w ramach celów statutowych), które stanowiły **76,8%** sumy wszystkich wpływów fundacji. Przychody z prowadzonej przez fundację działalności gospodarczej to zaledwie **14,2%** ogólnej sumy przychodów, natomiast pozostałe przychody to **8,9%** wpływów, które stanowiły m.in. przychody finansowe.

Struktura wydatków fundacji przedstawia się następująco: **60,4%** to wydatki na cele statutowe, cele gospodarcze to **10,6%**, natomiast **29,1%** to wydatki związane z kosztami administracyjnymi i innymi, w tym: czynsze, wynagrodzenia, koszty finansowe. W porównaniu do roku 2017 nastąpił spadek nakładów na cele statutowe o 3,4% oraz spadek na wydatkach gospodarczych o 4,1%. Tym samym nakłady na wydatki administracyjne wzrosły o 7,6% .

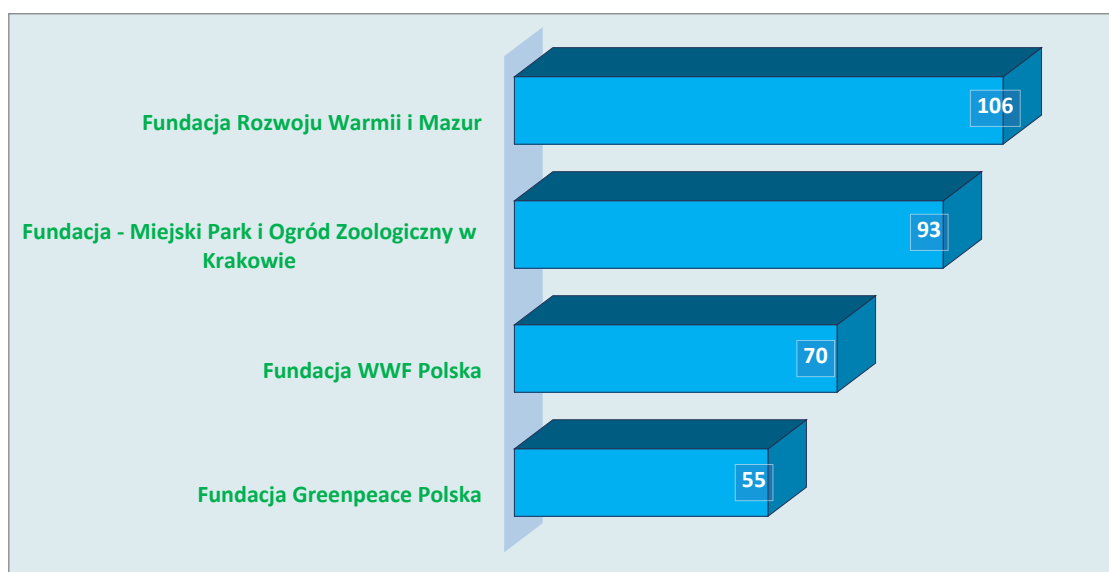
Niezmiennie, zatrudnienie w większości fundacji (**81%**) zarówno członków organów fundacji jak również sympatyków było wykonywane w ramach prac społecznych tzw. wolontariatu. Spośród **475** fundacji, **92** oświadczyły, że zatrudniały pracowników etatowych, a ich całkowita liczba wyniosła **693 osób** (wzrost o 3%) o łącznej wartości wypłaconych wynagrodzeń **51 mln zł**. Ponadto **103** fundacje

zatrudniało pracowników na umowy cywilnoprawne (umowy zlecenie, o dzieło) a ich łączna wartość przekroczyła **10,8 mln zł**, z kolei 46 fundacji wypłacało wynagrodzenie członkom organu zarządzającego o łącznej wartości **5,7 mln zł**. Suma wszystkich wypłaconych wynagrodzeń stanowiła 30% wszystkich wydatków poniesionych przez fundację w 2019 r. i utrzymuje się na podobnym poziomie co w roku ubiegłym.

WYKRES 10. WYDATKI NA WYNAGRODZENIA W LATACH 2018-2019

WYKRES 11. FUNDACJE ZATRUDNIAJĄCE W 2019 R. NAJWIĘKSZĄ ILOŚĆ PRACOWNIKÓW ETATOWYCH

WYKRES 12. FUNDACJE O NAJWIĘKSZYM ZATRUDNIENIU W 2019 R. WYDATKI

7. INFORMACJA O ZADANIACH ZLECONYCH PRZEZ MINISTERSTWO ŚRODOWISKA/MINISTERSTWO KLIMATU FUNDACJOM DZIAŁAJĄCYM W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA I ZRÓWNOWAŻONEGO ZARZĄDANIA ŚRODOWISKIEM W 2018 ROKU.

W 2019 roku Ministerstwo Środowiska nie zlecało zadań fundacjom działającym w zakresie ochrony środowiska, klimatu i zrównoważonego zarządzania środowiskiem.

8. WNIOSKI KOŃCOWE

Na dzień 19 kwietnia 2020 r. do Departamentu Edukacji i Komunikacji zostały przekazane 502 sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji za 2019, co stanowi 84% z 597 nadzorowanych przez Ministra Środowiska/Ministra Klimatu fundacji, które były zobowiązane do złożenia wymienionych sprawozdań. W zestawieniu uwzględniono sprawozdania złożone po terminie do dnia sporządzenia niniejszego dokumentu.

Fundacje, które prowadzą działalność statutową i realizują swoje cele (w tym także fundacje o najwyższych przychodach i wydatkach) w większości przypadków wypełniają narzucony *uof* obowiązek składania sprawozdań. Największy problem ze złożeniem sprawozdania wykazują fundacje małe, nie prowadzące żadnej działalności w roku sprawozdawczym.

Fundacje, w przeważającej większości przypadków, sporządzały sprawozdanie zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji a największą wagę przykładały do opisu swojej działalności statutowej, obszernie i szczegółowo przedstawiając swoje osiągnięcia i napotykanne problemy przy ich realizacji. Mniej precyzyjnie wykazywane były dane finansowe, co w dużej mierze utrudniało prawidłowe przeanalizowanie struktury przychodów i kosztów działalności fundacji. Rzetelność sporządzania danych jest też związana z opracowaniem przez DEK autorskiego wzoru sprawozdania uwzględniającego wszystkie punkty rozporządzenia w sprawie ramowego zakresu sprawozdania

z działalności fundacji. Wzór sprawozdania jest opublikowany na stronie internetowej ministerstwa i obserwujemy, że inne resorty również zaczynają go powielać i wykorzystywać.

Zgodnie z postanowieniami uof, zadaniem organu nadzorczego jest podejmowanie stosownych działań wobec nadzorowanych fundacji, tj. egzekwowanie od fundacji działalności zgodnej z prawem, statutem oraz celem, dla którego fundacja została ustanowiona. Jednakże obowiązujące przepisy regulujące nadzór Ministra Klimatu i Środowiska nad fundacjami nie dają możliwości szybkiego i skutecznego sprawowania nadzoru. Jedyne Sąd posiada faktyczne instrumenty do sprawowania nadzoru, co czyni pod warunkiem wystąpienia przez ministra nadzorującego ze stosownym wnioskiem.

Z doświadczenia Ministerstwa Klimatu i Środowiska wynika, że bez znaczących zmian przepisów uof, nadających organom faktyczne uprawnienia do sprawowania skutecznego nadzoru nad fundacjami – nadzór w odniesieniu do fundacji naruszających regulacje prawne i swoje statuty będzie nadzorem formalnym charakteryzującym się bardzo małą skutecznością.

W roku 2019 tak jak w latach ubiegłych wykonywanie obowiązków nadzorczych było skoncentrowane w szczególności na:

- działaniach zmierzających do zdyscyplinowania fundacji w zakresie składania sprawozdań oraz ich merytorycznej poprawności i zgodności z wymogami obowiązującego w tym zakresie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości;
- informowaniu o obowiązujących przepisach prawnych w zakresie tworzenia i rejestrowania fundacji, procedurach likwidacyjnych, obowiązkach z zakresów sprawozdawczości, itp.;
- wnioskowaniu do sądu w sprawach zbadania zgodności działania fundacji z przepisami prawa, statutem i celem, zawieszenia zarządu fundacji i wyznaczenia zarządcy przymusowego oraz likwidacji fundacji;
- zaskarżaniu wadliwych postanowień o zarejestrowaniu fundacji (głównie, ze względu na błędne wskazanie Ministra Klimatu i Środowiska jako organu nadzoru);
- współpracy z organami administracji rządowej i samorządowej oraz organami ścigania w celu zwalczania niezgodnych z prawem działań podległych Ministrowi fundacji.